

INTERPELLATION TILL STATSRÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2025-04-02
Besvaras senast
2025-04-25

Till statsrådet Camilla Waltersson Grönvall (M)

2024/25:578 Försäkringskassans återkrav vid personlig assistans

Under de senaste åren har det uppmärksammats en rad exempel där Försäkringskassan ställt återkrav på omfattande belopp till såväl enskilda assistansmottagare som till assistansanordnare. Återkraven grundar sig ofta i retroaktiva bedömningar om den enskildes assistansbehov, ibland så långt som tio år tillbaka i tiden. Även om det bara handlar om en timmes minskat behov per dag kan summan uppgå till miljonbelopp när den ackumuleras över tid.

För assistansbolag som drabbas av Försäkringskassans återkrav kan det innebära konkurs och slutet för företaget. För enskilda individer som drabbas kan det innebära personlig konkurs och livslång skuldsättning. I början av året uppmärksammades bland annat ett fall i Karlsborg där en kvinna med cp-skada drabbades av ett återkrav på 1,1 miljoner kronor utifrån en omprövning av hur omfattande hennes assistansbehov var 2014. Miljonnotan har alltså skickats till en funktionsnedsatt kvinna som är beroende av assistans dygnet runt och som saknar förvärvsinkomst.

År 2018 beslutade riksdagen om att stoppa Försäkringskassans tvåårsomprövningar av personlig assistans eftersom bedömningarna hade stramats åt så mycket att många funktionsnedsatta drabbades av kraftigt nedskuren assistans eller blev av med den helt och hållet. Det som nu utspelar sig är att Försäkringskassan på sätt och vis har återupptagit omprövningarna, men med den nya ingrediensen att de nu även kopplas till långtgående återkrav. De nuvarande omprövningarna präglas även av en stor portion rättsosäkerhet eftersom bedömningar görs utifrån nuvarande rättspraxis men appliceras på bedömningar som ofta gjorts flera år tillbaka i tiden.

Fusk, bedrägerier och välfärds kriminalitet ska naturligtvis motverkas med till buds stående medel, och den som ägnar sig åt sådant ska förstås både polisanmälas och bli återbetalningsskyldig. Den sortens företag och personer ska dock inte blandas ihop med den som hela tiden försöker göra rätt för sig, men dagens återkravsverksamhet går tyvärr ut över den senare kategorin.

Ministern förklarade i ett svar på en skriftlig fråga (2024/25:826) att regeringen i sitt regleringsbrev till Försäkringskassan gett i uppdrag att ”vidta åtgärder i syfte att motverka att enskilda blir återbetalningsskyldiga”, men när Försäkringskassan återrapporterade med sin handlingsplan den 17 februari (FK 2024/028034) var den enda åtgärd man uppgav sig vidta att man tillsätter fler

återbetalningshandläggare. Inte med ett ord nämns hur man ska komma till rätta med de inneboende problemen i återkravsverksamheten.

Uppenbarligen avser inte Försäkringskassan att självmant ändra sin nuvarande inriktning. Från funktionsrättsrörelsen höjs därför röster för att införa ett nödstopp kring återkraven på samma sätt som gjordes med tvåårsomprövningarna av personlig assistans 2017. Att dagens situation är ohållbar och behöver åtgärdas torde de flesta vara överens om, men frågan är vilket ansvar regeringen tänker ta.

Mina frågor till statsrådet Camilla Waltersson Grönvall är därför följande:

1. Är statsrådet beredd att ta initiativ för att stoppa Försäkringskassans återkravsverksamhet inom personlig assistans i de fall återkraven inte bygger på medvetet fusk eller bedrägeri?
2. Vilka åtgärder avser statsrådet annars att vidta för att komma till rätta med problemen med Försäkringskassans återkravsverksamhet kring personlig assistans?

.....

Christofer Bergenblock (C)

Överlämnas enligt uppdrag

Gergö Kisch